

Бағалы металдардағы активтерді толықтыру үшін аффинирленген алтынды сатып алуға мемлекеттің басым құқығын іске асыру қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 29 ақпандағы № 61 қаулысы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2016 жылы 22 сәуірде № 13617 болып тіркелді.

"Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы" 1995 жылғы 30 наурыздағы, "Бағалы металдар және асыл тастар туралы" 2016 жылғы 14 қаңтардағы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің бағалы металдардағы активтерді толықтыру үшін аффинирленген алтынды сатып алуға мемлекеттің басым құқығын іске асыру тәртібін жетілдіру мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Бағалы металдардағы активтерді толықтыру үшін аффинирленген алтынды сатып алуға мемлекеттің басым құқығын іске асыру қағидалары бекітілсін.

2. Мыналардың:

1) "Бағалы металдардағы активтерді толықтыру үшін тазартылған алтынды сатып алуға мемлекеттің басым құқығын іске асыру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2012 жылғы 24 тамыздағы № 241 қаулысының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7955 тіркелген, 2012 жылғы 14 қарашада "Егемен Қазақстан" газетінде № 746-751 (27823) жарияланған);

2) "Бағалы металдардағы активтерді толықтыру үшін тазартылған алтынды сатып алуға мемлекеттің басым құқығын іске асыру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2012 жылғы 24 тамыздағы № 241 қаулысына өзгерістер енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 3 ақпандағы № 12 қаулысының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9178 тіркелген, 2014 жылғы 13 наурызда "Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Республикалық құқықтық ақпарат орталығы" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнының "Әділет" ақпараттық-құқықтық жүйесінде жарияланған) күші жойылды деп танылсын.

3. Монетарлық операциялар департаменті (Молдабекова Ә.М.) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен (Сәрсенова Н.В.) бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулыны "Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Республикалық құқықтық ақпарат орталығы" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына:

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде "Әділет" ақпараттық-құқықтық жүйесінде ресми жариялауға;

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін оны Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі алған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің мемлекеттік тізіліміне, Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне енгізуге жіберуді;

3) осы қаулы ресми жарияланғаннан кейін оны Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды қамтамасыз етсін.

4. Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау және сыртқы коммуникациялар басқармасы (Терентьев А.Л.) осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде мерзімді баспасөз басылымдарында ресми жариялауға жіберуді қамтамасыз етсін.

5. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары Ғ.О. Пірматовқа жүктелсін.

6. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткеннен соң қолданысқа енгізіледі.

Ұлттық Банк

Төрағасы

Д. Ақышев

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының

Инвестициялар және даму министрлігі

2016 жылғы 24 наурыз

Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкі Басқармасының
2016 жылғы 29 ақпандағы
№ 61 қаулысымен бекітілген

**Бағалы металдардағы активтерді толықтыру үшін аффинирленген
алтынды сатып алуға мемлекеттің басым құқығын іске асыру
қағидалары**

1. Жалпы ережелер

1. Осы Бағалы металдардағы активтерді толықтыру үшін аффинирленген алтынды сатып алуға мемлекеттің басым құқығын іске асыру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) "Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы" 1995 жылғы 30 наурыздағы, " Бағалы металдар және асыл тастар туралы" 2016 жылғы 14 қаңтардағы (бұдан әрі – Бағалы металдар және асыл тастар туралы заң) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес әзірленді және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – Ұлттық Банк) бағалы металдардағы активтерді толықтыру үшін аффинирленген алтынды сатып алуға мемлекеттің басым құқығын (бұдан әрі – басым құқық) іске асыру тәртібін айқындайды.

2. Толықтыру үшін аффинирленген алтын сатып алынатын бағалы металдардағы активтер Ұлттық Банктің алтынвалюта активтерінің құрамдас бөлігі болып табылады.

2. Қағидаларда пайдаланылатын негізгі ұғымдар

3. Қағидалардың мақсаттары үшін мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) аффинирленген алтын – аффинаждау нәтижесінде алынған және:

Еуразиялық экономикалық одаққа қатысушы мемлекеттерде белгіленген талаптарға не Лондон бағалы металдар нарығының қауымдастығы (London bullion market association) қабылдаған және "Лондондық сапалы өнім беру" ("London good delivery") стандарты ретінде осы қауымдастықтың құжаттарында белгіленген халықаралық стандарттарға сәйкес келетін Еуразиялық экономикалық одаққа қатысушы мемлекеттерде өндірілген құймалар;

шығарылған елінің заңнамасына не Лондон бағалы металдар нарығының қауымдастығы (London bullion market association) қабылдаған және "Лондондық сапалы өнім беру" ("London good delivery") стандарты ретінде осы қауымдастықтың құжаттарында белгіленген халықаралық стандарттарға сәйкес дайындалған, таңбаланған және сертификатталған шет елде өндірілген құймалар;

"Тарифтік емес реттеу шаралары туралы" Еуразиялық экономикалық комиссия Алқасының 2015 жылғы 21 сәуірдегі № 30 шешіміне № 2 қосымша болып табылатын Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік аумағына әкелуге және (немесе) Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік аумағынан әкетуге рұқсат беру тәртібі белгіленген тауарлар тізбесінің 2.10-бөлімінің 3-кестесінде көрсетілген бұйымдарды қоспағанда, құрамында 1000 бөліктің 995 бөлігінен кем емес химиялық таза алтын бар өлшеуіш құймалар, тілімдер, түйіршіктер, ұнтақ және басқа нысандар түрінде берілген алтын;

2) аффинирленген алтынды сынау – аффинирленген алтынның сандық және сапалық сипаттамаларын белгілеу мақсатында жүргізілетін жұмыстар кешені;

3) басым құқықты іске асыру – Ұлттық Банктің аффинирленген алтынды клиенттерден тікелей сатып алуы;

4) бид-аск (bid-ask) спред – халықаралық нарықтағы сатып алу мен сату бағасы арасындағы айырма;

5) клиенттер – аффинирленген алтынды өткізу кезінде оны Ұлттық Банкке басым тәртіппен ұсынатын бағалы металдарды өндіру субъектілері және өңдеу нәтижесінде аффинирленген алтынның меншік иесіне айналған тұлғалар;

6) сатып алу лимиті – Ұлттық Банктің аффинирленген алтынды басым құқықты іске асыру шеңберінде белгілі бір кезеңде сатып алуының ең көп ықтимал көлемі;

7) сауда тикеті (мәміле паспорты) – бағалы металдардағы активтерді толықтыру үшін аффинирленген алтынды сатып алу-сатудың жалпы талаптары туралы жасасқан шартқа сәйкес аффинирленген алтынның нақты лоты жеткізілімінің барлық елеулі талаптарын және өлшемдерін қамтитын, мәміле тараптары қол қоятын құжат;

8) уәкілетті орган – бағалы металдарды өндіруді және бағалы металдар мен асыл тастардың, құрамында бағалы металдар бар шикізат тауарларының, зергерлік және басқа да бұйымдардың айналымын реттеу саласындағы басшылықты, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген шектерде салааралық үйлестіруді жүзеге асыратын орталық атқарушы орган.

3. Басым құқықты іске асыру

4. Клиенттер Ұлттық Банкке аффинирленген алтынды өндіру және сату болжамының кестелерін алдағы жылдың бірінші жартыжылдығына ағымдағы жылдың 1 қарашасына дейін, ағымдағы жылдың екінші жартыжылдығына ағымдағы жылдың 1 мамырына дейін ұсынады.

5. Уәкілетті орган бағалы металдар мен асыл тастардан жасалған зергерлік және басқа да бұйымдарды өндіру субъектілерін шикізатпен қамтамасыз ету мақсатында Ұлттық Банкке клиенттер бағалы металдар мен асыл тастардан жасалған зергерлік бұйымдарды өндіру субъектілеріне өткізуді жоспарлап отырған аффинирленген алтынның көлемдері туралы ақпаратты әрбір жарты жылға клиенттер бөлігінде ұсынады.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көрсетілген ақпарат Ұлттық Банкке алдағы жылдың бірінші жартыжылдығына ағымдағы жылдың 1 қарашасына дейін, ағымдағы жылдың екінші жартыжылдығына ағымдағы жылдың 1 мамырына дейін ұсынылады.

6. Ұлттық Банк Төрағасы аффинирленген алтынды өндіру және сату болжамын, ақша нарығының жай-күйін, ақша-кредит саясатының және халықаралық қаржы нарықтары конъюнктурасының көрсеткіштерін негізге ала отырып, Бағалы металдар және асыл тастар туралы заңның 9-бабының 4-тармағының бірінші бөлігіне сәйкес алдағы жартыжылдыққа басым құқықты іске асыру шеңберінде сатып алу лимитін бекітеді не алдағы кезеңге (бір айдан жарты жылға дейін) басым құқықты іске асырмау туралы шешім қабылдайды.

Алдағы кезеңде (бір айдан жарты жылға дейін) басым құқықты іске асырмау туралы шешім қабылданған жағдайда, көрсетілген шешім қабылданған күнінен бастап бес жұмыс күні ішінде Ұлттық Банктің ресми интернет-ресурсында жарияланады.

7. Бекітілген сатып алу лимиті шеңберінде Ұлттық Банк Қағидалардың 5-тармағына сәйкес Ұлттық Банкке ұсынылған ақпарат негізінде бағалы металдар мен асыл тастардан жасалған зергерлік және басқа да бұйымдарды өндіру субъектілері үшін аффинирленген алтынның көлемін резервтей отырып, аффинирленген алтынды өндіру және сату болжамының кестесін ұсынған нақты клиенттен алдағы жартыжылдықта сатып алынатын аффинирленген алтынның көлемін айқындайды. Аффинирленген алтынды сатып алу көлемдері немесе алдағы кезеңге басым құқықты іске асырудан бас тарту туралы шешім клиенттерге алдағы жылдың бірінші жартыжылдығына ағымдағы жылдың 1 желтоқсанына дейін, ағымдағы жылдың екінші жартыжылдығына ағымдағы жылдың 1 маусымына дейін жеткізіледі.

8. Егер аффинирленген алтынды өндірудің және сатудың күтілетін көлемі Ұлттық Банкке Қағидалардың 4-тармағына сәйкес жеткізілген аффинирленген алтынды өндірудің және сатудың көлемінен асып кеткен жағдайда, клиенттер Ұлттық Банкке аффинирленген алтынды өндіру және сату болжамының өзгертілген кестелерін қосымша ұсынады.

Ұлттық Банк аффинирленген алтынды өндіру және сату болжамының өзгертілген кестесін алған күннен бастап он бес жұмыс күні ішінде клиентке тиісінше аффинирленген алтынды сатып алудың өзгертілген көлемін жеткізеді немесе өзгертілген кестеге сәйкес жаңа көлемді сатып алудан бас тартуды жіберу жолымен клиентке бұрын жеткізілген аффинирленген алтынды сатып алу көлемінің өзгеріссіз қалдырылғаны туралы хабарлайды.

9. Ұлттық Банк сатып алу лимитіне қол жеткізілген жағдайларда және (немесе) Қағидалардың 6-тармағының бірінші бөлігіне сәйкес алдағы кезеңге басым құқықты іске асырмау туралы қабылданған шешім болған кезде басым құқықты іске асырудан бас тартады.

10. Қағидалардың 9-тармағында көзделген негіздер Қағидалардың 7 және 8-тармақтарында көрсетілген клиенттерге қатысты, оларға жеткізілген аффинирленген алтынды сатып алу көлемдері шегінде қолданылмайды.

11. Аффинирленген алтынды сатып алу Ұлттық Банктің клиентпен жасасқан бағалы металдардағы активтерді толықтыру үшін аффинирленген алтынды сатып алу-сатудың жалпы талаптары туралы шарттың және сатып алынатын аффинирленген алтынның нақты лотына ресімделетін сауда тикетінің (мәміле паспортының) негізінде жүзеге асырылады.

12. Бағалы металдардағы активтерді толықтыру үшін аффинирленген алтынды сатып алу-сатудың жалпы талаптары туралы шартқа сәйкес Ұлттық Банк клиенттерден сатып алатын аффинирленген алтынға ақы төлеу клиент аффинирленген алтынды

жеткізгеннен кейін және (немесе) құрамында алтыны бар шикізатты аффинаждауға қабылдау туралы клиенттер ұсынған құжаттар негізінде болашақта жеткізілетін аффинирленген алтынға алдын ала ақы төлеу арқылы жүзеге асырылады.

13. Болашақта жеткізілетін аффинирленген алтынға алдын ала ақы төлеу өзара есеп айырысу тәсілі ретінде болашақта жеткізілетін аффинирленген алтынға алдын ала ақы төлеуді өзара есеп айырысу тәсілі ретінде өзіне қолдану ұсынысын Ұлттық Банкке берген және бір мезгілде мынадай критерийлерге сәйкес келетін:

1) меншікті аффинаждау өндірісі (зауыты) бар;

2) осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген ұсынысын Ұлттық Банкке берген жылдың алдындағы жыл ішінде Ұлттық Банкке кемінде 10 000 (он мың) килограмм көлемінде аффинирленген алтын сатқан;

3) Ұлттық Банкке міндеттемелерді орындауды қамтамасыз етуді ұсынған;

4) өзінің қаржылық жағдайы туралы ақпаратпен қамтамасыз ету мақсатында Ұлттық Банкке:

соңғы аяқталған жылдың алдындағы жыл үшін халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес жасалған және аудиторлық ұйым растаған жылдық қаржылық есептілігін – осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген ұсынысын Ұлттық Банкке ағымдағы жылдың 30 маусымына дейін (қоса алғанда) берген жағдайда;

алдыңғы жыл үшін халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес жасалған және аудиторлық ұйым растаған жылдық қаржылық есептілігін – осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген ұсынысын Ұлттық Банкке ағымдағы жылдың 30 маусымынан кейін берген жағдайда;

халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес жасалған соңғы аяқталған күнтізбелік тоқсан үшін қаржылық есептілігін ұсынған клиенттерге ғана қолданылады.

14. Аффинирленген алтынды жеткізуді болашақта жеткізілетін аффинирленген алтынға алдын ала ақы төлеу жағдайларда жүзеге асыртын клиенттер Ұлттық Банкке:

1) халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес жасалған және аудиторлық ұйым растаған жылдық қаржылық есептілігін – жыл сайын қаржылық есептілігі тапсырылған жылдан кейінгі жылдың 30 маусымынан (қоса алғанда) кешіктірмей;

2) халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес жасалған күнтізбелік тоқсан үшін қаржылық есептілігін – тоқсан сайын қаржылық есептілігі тапсырылған күнтізбелік тоқсаннан кейінгі күнтізбелік тоқсанның соңғы айының соңғы күнінен (қоса алғанда) кешіктірмей ұсынады.

15. Ұлттық Банк болашақта жеткізілетін аффинирленген алтынға алдын ала ақы төлеуді клиенттің аффинирленген алтынды жеткізу күніне (қоса алғанда) дейін күнтізбелік отыз күннен ерте жүзеге асырмайды. Болашақта жеткізілетін аффинирленген алтынға алдын ала ақы төлеудің өзге жалпы шарттары, сондай-ақ болашақта жеткізілетін аффинирленген алтынға алдын ала ақы төлеу өзара есеп

айырысу тәсілі ретінде қолданылатын клиенттердің тізбесі бойынша шешімді Ұлттық Банк Басқармасы қабылдайды.

16. Болашақта жеткізілетін аффинирленген алтынға алдын ала ақы төлеу өзара есеп айырысу тәсілі ретінде қолданылатын клиенттермен болашақта жеткізілетін аффинирленген алтынға алдын ала ақы төлеу талаптары жөнінде бағалы металдардағы активтерді толықтыру үшін аффинирленген алтынды сатып алу-сатудың жалпы талаптары туралы шартқа қосымша келісім жасалады.

17. Аффинирленген алтынға сынақтар жүргізу және аффинирленген алтынның сапасы мен саны бойынша шағым-талаптар қою тәртібі бағалы металдардағы активтерді толықтыру үшін аффинирленген алтынды сатып алу-сатудың жалпы талаптары туралы шартта белгіленеді.

18. Аффинирленген алтынның бағасы мәміле күнгі теңгенің Америка Құрама Штаттарының долларына қатысты ресми бағамына және Лондон бағалы металдар нарығы қауымдастығының (London bullion market association) алтынға арналған таңертеңгі және кешкі фиксингінің (баға бағамдауының) бүкіл жеткізілім айына орташаланған орташа мәніне және:

алтынды халықаралық нарықтарға экспорттау жөніндегі көлік шығыстарынан;
бид-аск (bid-ask) спредтен тұратын өткізуге жұмсалатын шығындардан;

Лондон бағалы металдар нарығының қауымдастығы қабылдаған және "Лондондық сапалы өнім беру" ("London good delivery") стандарты ретінде осы қауымдастықтың құжаттарында белгіленген халықаралық стандарттарға сай келмейтін аффинирленген алтынды сатып алған жағдайда қолданылатын сапа үшін жеңілдіктен тұратын дисконтқа қарай теңгемен айқындалады.

Дисконт мөлшерлемелерін айқындау мақсаттары үшін бид-аск (bid-ask) спредтен тұратын өткізуге жұмсалатын шығындар тек Ұлттық Банк Басқармасының шешімі негізінде нөлге тең деп қабылданады.

Дисконттың алдағы жартыжылдыққа арналған мөлшерлемелерін Ұлттық Банктің Директорлар кеңесі бекітеді.

Бір кезеңде сатып алынатын сапасы бір бүкіл аффинирленген алтынға бірыңғай дисконт мөлшерлемесі қолданылады.